

ΝΕΑ ΕΣΤΙΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ : ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΟΜΟΣ ΕΝΔΕΚΑΤΟΣ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ—ΙΟΥΝΙΟΣ

1932

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ & Σ^Α, ΕΚΔΟΤΑΙ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ", — ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 46^Α
ΑΘΗΝΑΙ

Στὸν ἀχό σου ξεσπᾶ τὸ σκαστὸ τὸ φιλι
καὶ ρουφᾶ σου τῆς μπόρας τὴ μάνια,
καὶ τὰ λόγια, ποῦ ἢ γλύκα τῶν χειλιῶν κελαῖδεϊ,
τὴν ὀρχήστρα σου ἀνήκουστη ἀφήνουν.

Τὸ κανδήλι κι' ἂν σβῆ, μὰ καὶ τᾶστρα σβηστά,
κουρασμένα, στ' ἀπόβαθα οὐράνια!

Κι' ἂν τὰ μάτια ἀπομείναν μὰ στιγμούλα κλειστά,
κάποιο ρόδο στὸν κῆπο θ' ἀνοίγη...

Κι' ὅταν πάλι, ὕστερνά, μὲ καημό, σιγανά,
φεύγει ὁ νιὸς κι' ὄλο μένει,
Σύ, στὸ ἀχνόφως, στὴν πόρτα, στὴν αὐλή, στὴ γωνιά,
προβοδᾶς τὴ φευγάλα, κρυμμένη...

ᾠ, ἐσύ, βοή τῶν ἀνέμων, πνοή τῶν δαιμόνων,
πόσες ὥρες χαρᾶς μὲς στὶς δίπλες σου κρύβεις,
στὶς ἐρμιές τῶν χειμώνων!

—Τὴ ζωὴ τῶν ἐρώτων διαφεντεύουν οἱ δαίμονες!

ΜΙΧ. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ ΚΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΕΧΝΗΝ

“ Η ΔΙΑΝΟΗΣΗ,,

Λέγαμε στὸ περασμένο σημείωμα, πὼς εἶναι μεγάλη καὶ ἀδικαιολόγητη ἀξίωση νὰ διεκδικῆ κανεὶς τὸν τίτλο «διανοούμενος», ἐπειδὴ ξέρει λίγα ἢ πολλὰ γράμματα ἢ ἔχει γράψει λίγα ἢ πολλὰ βιβλία, καὶ νὰ νομίζῃ τὴ «διανόηση» ἀποκλειστικὸ τοῦ προνόμιου, ἐνῶ μπορεῖ ἀξιόλογα νὰ εἶναι κανεὶς «διανοούμενος», καὶ ἐξαιρετικὸς μάλιστα, χωρὶς οὔτε γράμματα νὰ ξέρῃ, οὔτε βιβλία νὰ χῆ γράψει. Καὶ ὑπάρχουν τόσοι ἀγράμματοι «διανοούμενοι» — ἔσο κι' ἂν φαίνεται ὀξύμωρο τὸ σχῆμα, — ὥστε νομίζω πὼς εἶναι κρῖμα ὅτι ἡ «διανόησή» τους — ἢ φιλοσοφία τους ἀκόμη ἂν θέλετε — πάει χαμένη, μὲ τὸ νὰ μὴν εἶναι τρόπος νὰ γίνῃ κτῆμα καὶ τῶν ἄλλων, περνώντας στὴν ἀθανασία τοῦ βιβλίου.

Γιὰ τὴ λαϊκὴ αὐτὴ, νὰ ποῦμε, «διανόηση», εἶναι κρῖμα, ἀλήθεια, ποῦ δὲ γίνεται ὅ,τι ἔγινε μὲ τὴ λαϊκὴ ποίηση καὶ μὲ τὴ λαϊκὴ τέχνη. Ἡ πρώτη σώθηκε μὲ τὸ τραγούδι, ἡ δευτέρη μὲ τὸ κέντημα, μὲ τὸ ἐπιπλο, μὲ τὸ χτίριο, μὲ τὸ χορό. Ἄν δὲν εἶχε σωθῆ

καὶ δὲν εἶχε περάσει, μὲ τοὺς τρόπους αὐτούς, στὴν κατοπινὴ ζωὴ, ἢ ποίηση καὶ ἢ τέχνη θὰ λογαριαζότανε ὡς προνόμιον ἀποκλειστικὸ τῶν διαβασμένων, ὅπως λογαριάζεται σήμερα καὶ ἡ «διανόηση». Καὶ βέβαια ἓνα μέρος ἀπὸ τὴ λαϊκὴ σκέψη, καὶ τὴ λαϊκὴ φιλοσοφία ἔχει σωθῆ στὶς ἀνώνυμες παροιμίες τοῦ λαοῦ, στὶς παραδόσεις του καὶ τὰ παραμύθια του. Ἄλλὰ τὰ προφορικὰ αὐτὰ μνημεῖα δὲν εἶναι ὀλόκληρο ἐκεῖνο ποῦ θὰ ἀξίζε νὰ σωθῆ καὶ νὰ διατηρηθῆ.

Μοῦ ἔτυχε νὰ συναντήσω στὴ ζωὴ μου — καὶ σὲ ποιὸν δὲν ἔτυχε, ἀπὸ ἔσους συνηθίζουν νὰ προσέχουν τὰ ἀξιοπρόσεχτα καὶ νὰ σέβωνται τὰ ἀξιοσέβαστα; — μοῦ ἔτυχε νὰ συναντήσω ἀγράμματοι ἀνθρώπους, χωρὶς καμμιά σχολικὴ ἢ βιβλιακὴ μόρφωση, ἀνθρώπους τοῦ βουνοῦ καὶ τῆς θάλασσας, ἀναθρεμένους ἔξω ἀπὸ κάθε κύκλο σχολαστικῆς παιδείας, βοσκούς, ξωμάχους, θαλασσινοὺς, γεωργούς, προικισμένους μὲ μιὰ ἀνώτερη σκέψη. Καὶ μοῦ ἔτυχε ν' ἀκούσω μερικοὺς ἀπ' αὐτοὺς — νὰ τοὺς ἀκούγῃ κανένας

πρέπει αὐτούς, γιατί μιλώντας τους μπορεί ἄθελα νὰ τοὺς παραστρατήσῃ τὴ σκέψῃ τους μὲ τὴ σχολαστικὴ του ἐπέμβαση—νὰ μιλοῦνε καὶ γιὰ τὰ ἀνώτερα ἀκόμα προβλήματα τῆς ζωῆς μὲ μιὰ διαπεραστικὴ ἀντίληψη, μιὰ βαθύτατη λογικὴ καὶ μιὰ ἐντελῶς ἐλεύθερη σκέψῃ. Γιατί δὲν πρέπει νὰ πιστέψῃ κανεὶς, ὅτι καὶ ἡ ἐλεύθερη σκέψῃ εἶναι προνόμιο τῶν λίγων καὶ τῶν μορφωμένων. Ἄκουσα κάποτε ἀπὸ τὸ στόμα ἑνὸς γέρου θαλασσινοῦ ἰδέες περὶ Θεοῦ, ψυχῆς, ἀθανασίας καὶ προορισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου, πού δὲν εἶχανε τίποτε κοινὸ μὲ ὅ,τι βρῆκε ὁ ἀπλοῦκός αὐτὸς ἀνθρώπος πρᾶδομένο ἀπὸ τὴ θρησκεία καὶ τὴν πράξιν. Καὶ ἦτανε στιγμὲς πού νόμισα πὼς ἀκούω τὸ Σωκράτη. Μήπως ὁ Σωκράτης ἤξερε ὅσα ξέρει σήμερον καὶ ἓνα παιδάκι τοῦ σχολείου; Καὶ ὁμῶς κρατεῖ καὶ σήμερον ἀκόμα, καὶ θὰ κρα-

τῆ στὸν αἰῶνα, τὰ σκῆπτρα τῆς φιλοσοφίας. Πόσοι Σωκράτηδες δὲ θὰ χάθησαν τάχα, στὸ πέρασμα τῶν χρόνων, γιατί δὲ βρέθηκε ἓνας Πλάτωνας νὰ μᾶς περισώσει τὴ φιλοσοφία τους; Ὅπως καὶ νὰ εἶναι, ἂν γινότανε βολετὸ νὰ εἶχαμε μιὰ λαογραφίαν τῆς λαϊκῆς σκέψῃς, πέρα ἀπὸ τὶς παροιμίαις καὶ τὰ παραμύθια, ἂν βρίσκονταν δηλαδὴ ἄνθρωποι πού νὰ μπορούσαν νὰ συγκρατήσουν καὶ νὰ διατηρήσουν σὲ γραφτὰ μνημεῖα τὴ σκέψῃ μερικῶν ἐξαιρετικῶν λαϊκῶν μυαλῶν γιὰ τὰ προβλήματα τῆς ζωῆς καὶ τοῦ κόσμου, θὰ εἶχαμε, ὠρισμένως, μερικὰ ἐξαιρετικά κείμενα. Καὶ τότε θὰ δέλεπε κανεὶς, ὅτι «διανοούμενοι» δὲν εἶναι μονάχα ἐκεῖνοι πού ἔμαθαν λίγα ἢ πολλὰ γράμματα ἢ ἔγραψαν λίγα ἢ πολλὰ βιβλία. Ἴσως μάλιστα αὐτοὶ νὰ εἶναι οἱ λιγώτερο δικαιούμενοι στὸν τίτλο αὐτὸν ἀπὸ τοὺς ἄλλους.

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

GIOVANNI PASCOLI

ΙΗΣΟΥΣ

Πέρα ἀπ' τὸν Ἰορδάνη θερισμένους
ξανάβλεπε ὁ Χριστὸς τοὺς κάμπους γύρω.
Εἶχε σιμώσει πὰ ἡ στερνὴ του μέρα.

Στὸ διάβα του γυναῖκες σταματοῦσαν
στὶς πόρτες κι' ἔκραζαν:—Χαῖρε Προφήτη!
Μὰ ὁ νοῦς του ἦταν στὴ στερνὴ του μέρα.

Σὲ θημωνιάς ἐστάθηκε τὸν ἴσκιον
κι' εἶπε:—Στὴ γῆ ἂν δὲ θαφτῆ ὁ σπόρος
καρπὸ γιὰ θερισμὸ ποτὲ δὲ δίνει.

Γιὰ τοὺς οὐράνιους θησαυροὺς μιλοῦσε,
καὶ τὰ παιδιά, μὲ στάχια στὸ κεφάλι,
τριγύρω του στεκόνταν μαζεμένα.

(Μετάφραση ἀπὸ τὸ ἰταλικὸ)

Τῶν παιδιῶν σφίγγει Ἐκεῖνος τὰ κεφάλια
στὴν ἀγκαλιά του, ἐνῶ ὁ Κηφᾶς τοῦ λέει:
—Θὰ λερωθῆ ὁ χιτώνας σου ἂν ἐδῶ μεί-
[νης]!»

Ἐκεῖνος τοὺς μικροὺς του κληρονόμους
ἀγκάλιαζεν, ἐνῶ τοῦ λέει ὁ Γιούδας:
—Ραββί, ὁ γιὸς ἑνὸς ληστῆ εἶν' ἐκεῖ-
[νος],

ὁ γιὸς τοῦ Βαραβᾶ, πού θὰ πεθάνῃ
εἰς τὸ σταυρό! Ἄλλ' ὁ προφήτης:—Ὅχι!
λέει σιγανὰ ὑψώνοντας τὰ μάτια,

καὶ κέρνει τὸ παιδί στὴν ἀγκαλιά του.

ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΙΡΟΦΥΛΑΣ

